

Udskriftsdato: 13. december 2025

2024/1 LSF 101 (Gældende)

Forslag til Lov om ændring af straffeloven (Udvidelse af anvendelsesområdet for forbuddet mod videreførelse af en forening, der foreløbig er forbudt eller opløst ved dom)

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: Justitsmin., j.nr. 2024-05625

Forslag

til

Lov om ændring af straffeloven

(Udvidelse af anvendelsesområdet for forbuddet mod videreførelse af en forening, der foreløbig er forbudt eller opløst ved dom)

§ 1

I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1145 af 5. november 2024, foretages følgende ændring:

1. I § 132 a, stk. 1, indsættes efter »en forening«: »eller handler på en måde, der er egnet til at fremstå som deltagelse i videreførelsen af en forening«, og »den foreløbig er forbudt« ændres til: »foreningen foreløbig er forbudt«.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. februar 2025.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Udvidelse af anvendelsesområdet for straffelovens § 132 a, stk. 1
 - 2.1. Gældende ret
 - 2.2. Justitsministeriets overvejelser
 - 2.3. Den foreslåede ordning
3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
5. Administrative konsekvenser for borgerne
6. Klimamæssige konsekvenser
7. Miljø- og naturmæssige konsekvenser
8. Forholdet til EU-retten
9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
10. Sammenfattende skema

1. Indledning

Regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne) mener, at det skal være så svært som muligt at være bandemedlem i Danmark. Forbud mod og opløsning af en forening er et af de værktøjer, der kan være med til at stække banderne. Myndighederne skal derfor have de nødvendige redskaber til at håndhæve et forbud eller en opløsning, ligesom det også skal have konsekvenser, når et forbud eller en opløsning ikke respekteres, og banden videreføres på trods heraf.

I dag følger det af straffelovens § 132 a, stk. 1, at den, der deltager i videreførelsen af en forening, efter at den foreløbig er forbudt af regeringen eller opløst ved dom, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Rigsadvokaten har oplyst, at det i praksis i visse tilfælde har vist sig vanskeligt at løfte bevisbyrden for, at handlinger foretaget af medlemmer eller tidligere medlemmer af en forbudt eller opløst forening faktisk udgør videreførelse af foreningen, og at handlingerne ikke alene har karakter af f.eks. et socialt arrangement.

Det kan således i praksis være vanskeligt at skelne mellem, hvornår der er tale om videreførelse af den forbudte eller opløste forening, og hvornår der er tale om sociale arrangementer, der ikke kan betragtes som en sådan videreførelse. Det gælder ikke mindst, når der er tale om foreninger, som også forud for et forbud eller opløsning har haft sociale arrangementer og samvær som en del af foreningens aktiviteter.

Det kan endvidere være vanskeligt at konstatere, at ulovlige aktiviteter udgør en videreførelse af en forbudt eller opløst forening i tilfælde, hvor de pågældende ulovlige aktiviteter foretages af medlemmer eller tidligere medlemmer af en forbudt eller opløst forening. Det gælder navnlig, hvor de ulovlige

aktiviteter i relation til den udøvede kriminalitet eller fremgangsmåde på forskellige punkter adskiller sig fra ulovlige aktiviteter foretaget af personer tilknyttet foreningen før forbuddet eller opløsningen.

Justitsministeriet finder på den baggrund, at anvendelsesområdet for bestemmelsen har vist sig for snævert i forhold til myndighedernes mulighed for at håndhæve et foreløbigt forbud mod eller opløsning af en forening. Formålet med lovforslaget er derfor at udvide anvendelsesområdet af straffelovens § 132 a, stk. 1, sådan at det fremover vil være lettere for myndighederne at håndhæve et foreløbigt forbud eller opløsning af en forening.

2. Udvidelse af anvendelsesområdet for straffelovens § 132 a, stk. 1

2.1. Gældende ret

Ved lov nr. 715 af 23. marts 2018 om ændring af straffeloven og retsplejeloven (Retsvirkninger af et foreløbigt forbud mod eller opløsning af en forening) blev straffelovens § 132 a, stk. 1, nyaffattet. Formålet med nyaffattelsen var bl.a. at skabe større klarhed over bestemmelsens anvendelsesområde ved, at der i bemærkningerne blev angivet nærmere retningslinjer om, hvilken adfærd mv. der er strafbar efter bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 208 som fremsat.

Det fremgår således af straffelovens § 132 a, stk. 1, at den, der deltager i videreførelsen af en forening, efter at den foreløbig er forbudt af regeringen eller opløst ved dom, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år. Bestemmelsen finder anvendelse på videreførelse af en forening fra det tidspunkt, hvor den er foreløbig forbudt af regeringen eller opløst ved dom.

Det følger af bemærkningerne til bestemmelsen, at den omfatter enhver videreførelse af foreningen, herunder alle former for aktiviteter, som kan henføres direkte eller indirekte til en forbudt eller opløst forening, jf. Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 208 som fremsat, s. 7. Det gælder således også ellers lovlige aktiviteter, som foreningen udfører, og uanset om foreningen efter forbuddet eller opløsningen er stoppet med at udføre ulovlige aktiviteter. Bestemmelsen omfatter endvidere enhver form for medlemskab af foreningen, ligesom handlinger, der har til formål at rekruttere nye medlemmer til foreningen, er omfattet.

Brug af foreningens kendetegn, herunder udsmykning, symboler, navn, logo m.v., er også omfattet af bestemmelsen, hvis det kan påvises, at kendetegnet anvendes som led i en videreførelse af foreningen. Anvendelse af foreningens kendetegn, der ikke kan karakteriseres som en videreførelse af foreningen, kan efter omstændighederne være omfattet af § 132 a, stk. 2.

Personer, der opretter eller fremmer virksomheden i en ”ny” forening, som i realiteten er en fortsættelse af den forening, der foreløbig er forbudt eller opløst ved dom, kan også straffes i medfør af straffelovens § 132 a, stk. 1. Bestemmelsen omfatter således også såkaldte erstatningsforeninger, uanset om oprettelsen heraf er sket for at skjule, at der reelt er tale om en forbudt eller opløst forening.

Visse foreninger er meget aktive i det offentlige rum, f.eks. ved på forskellig vis direkte og indirekte at søge at sprede et budskab relateret til foreningen. I forhold til f.eks. bandegrupperinger kan der være tale om, at personer med tilknytning til banden forsamler sig i grupper af varierende størrelse i det offentlige rum på nærmere bestemte steder afhængig af den pågældende gruppering. Herved forsøger gruppen ofte at dominere det pågældende område, som anses som gruppens territorium.

Hvis sådanne forsamlinger bestående af fortrinsvis personer, der har været medlem af eller tilknyttet en forening, som er forbudt eller opløst ved dom, fortsættes – eventuelt uden anvendelse af bandens kendetegn – efter tidspunktet for forbuddet eller opløsningen, kan der være tale om en videreførelse af foreningen i strid med § 132 a, stk. 1. Det beror imidlertid på en konkret vurdering, om der f.eks. blot er

tale om et led i personernes sociale aktiviteter, eller om der reelt er tale om, at foreningen videreføres. Der kan herved lægges vægt på bl.a., om forsamlingen foregår og finder sted på væsentlig samme måde som forud for forbuddet eller opløsningen. Der kan endvidere lægges vægt på andre omstændigheder, der f.eks. understøtter, at foreningen videreføres. Den omstændighed, at forsamlingen også består af personer uden tilknytning til den pågældende bande, indebærer ikke i sig selv, at der ikke kan være tale om videreførelse af foreningen.

Det bemærkes, at lignende former for dominans, magtdemonstrationer eller manifestationer også ses udført i bandemiljøet af enkeltpersoner i områder, som af banden anses som bandens territorium. Dette kan f.eks. ske ved, at en person virker som vagt i området. Denne form for adfærd kan efter omstændighederne straffes som en videreførelse af foreningen.

Der kan også være tale om, at foreningen ønsker at markere sig, f.eks. som led i en større demonstration, ved andre større begivenheder, i nattelivet eller i forbindelse med retsmøder eller løsladelser af foreningens medlemmer mv. Disse tilfælde kan også efter omstændighederne være en strafbar overtrædelse af bestemmelsen. Det gælder generelt, at der kan være grundlag for at straffe for medvirken til overtrædelse af forbuddet mod at videreføre foreningen, herunder af personer, som udlejer lokaler til brug for foreningen, som er registrant af et domæne på internettet til brug for foreningen, eller som fremstiller eller sælger foreningens merchandise, hvis det fornødne forsæt kan bevises.

Det kan i visse tilfælde give anledning til tvivl, om der er tale om videreførelse af en forbudt eller opløst forening, hvis dens tidligere medlemmer eller andre personer, der havde tilknytning til foreningen, fortsætter med sammen at foretage sig ellers lovlige aktiviteter, som før forbuddet eller opløsningen var en del af foreningens virksomhed. Der vil f.eks. kunne være tale om, at medlemmer mv. af en motorcykelklub som led i foreningens (lovlige) aktiviteter før opløsningen kørte i større eller mindre grupper sammen på motorcykel. Hvis medlemmerne, efter motorcykelklubben er blevet opløst ved dom, fortsætter med at køre på motorcykel sammen i større eller mindre grupper, må der tages konkret stilling til, om der er tale om en videreførelse af foreningen, eller om der blot er tale om, at en række personer i en social sammenhæng kører motorcykel sammen.

Det beror på en konkret vurdering, om der er så mange ligheder i måden at udføre aktiviteten på, at det kan lægges til grund, at der er tale om at videreføre foreningen. Dette kan bl.a. også ses i sammenhæng med, om andre omstændigheder tilsiger, at foreningen videreføres. Det antages i den forbindelse, at den omstændighed, at forbuddet mod at anvende foreningens kendetegn, jf. den foreslåede § 132 a, stk. 2, respekteres, ikke i sig selv er afgørende for, om der er tale om en videreførelse af foreningen.

Ved Østre Landsrets dom af 25. juni 2021 (S-1373-20, udgivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2021, s. 4371), blev syv personer frifundet for videreførelse af bandegrupperingen Loyal To Familia (LTF), der foreløbig var forbudt. Det blev i sagen lagt til grund, at de tiltalte i hvert fald tidligere havde været medlem af eller haft tilknytning til LTF. De tiltalte havde opholdt sig i et kælderlokale på Griffenfeldsgade på Nørrebro. Kælderlokalet var indrettet med bar, PlayStation, spillemaskine og pokerbord. Der var ved baren opsat et opslag med ordensregler, bl.a. »Vi tolererer IKKE våben eller stoffer Hvis dette medbringes, medføres det karantæne for bestandigt.« Endvidere blev der i opslaget refereret til »foreningen« og »frivillige medarbejdere«. Da politiet ankom til stedet den 22. marts 2019 i forbindelse med et tilsyn, konstaterede politiet, at døren til lokalet var låst, og at der blev råbt »Five-0«, da politiets tilstedeværelse blev erkendt af de tiltalte. Flere af de tiltalte var berusede. En af de tiltalte var i øvrigt i besiddelse af en kniv og en anden af hash til eget brug.

Landsretten lagde endvidere til grund, at de tiltalte ikke anvendte logoer, insigna etc., der var kendeteg-

nende for LTF, ligesom de ikke foretog handlinger den pågældende dag, der var særligt kendetegnende for LTF, f.eks. at dominere gadebilledet eller indgå i kriminelle aktiviteter.

På ovenstående baggrund frifandt landsretten de tiltalte for videreførelse af LTF. Ved frifindelsen lagde landsretten vægt på bl.a., at flere af de tiltalte var barndomsvenner og vokset op i området omkring Blågårds Plads, at arrangementet fremstod som værende af social karakter, og at arrangementet fandt sted i privat regi. Landsretten fandt på den baggrund, at det ikke var bevist, at der ved arrangementet i kælderlokalet foregik aktiviteter af en sådan karakter, at det udgjorde en overtrædelse af forbuddet mod videreførelse af en forbudt eller opløst forening.

Landsretten fremhævede endvidere, at det navnlig ikke ansås for bevist, at forsamlingen fandt sted på væsentlig samme måde, som forsamlinger relateret til LTF foregik forud for det foreløbige forbud mod LTF, eller at de tiltalte udviste en adfærd, der havde til hensigt at manifestere deres tilstedeværelse i eller dominere det nærliggende område omkring Blågårds Plads, som LTF før det foreløbige forbud opererede i.

2.2. Justitsministeriets overvejelser

Det er Justitsministeriets opfattelse, at det strafferetlige værn mod at fortsætte en forening, efter at den med hjemmel i grundloven foreløbig er forbudt eller opløst ved dom, skal være så effektivt som muligt, så de kriminelle eller samfundsskadelige aktiviteter, som udføres af sådanne foreninger, bringes til ophør.

Rigsadvokaten har oplyst, at det i praksis i visse tilfælde har vist sig vanskeligt at løfte bevisbyrden for, at handlinger foretaget af medlemmer eller tidligere medlemmer af en forbudt eller opløst forening faktisk udgør videreførelse af foreningen, og at handlingerne ikke alene har karakter af f.eks. et socialt arrangement.

Det kan således i praksis være vanskeligt at skelne mellem, hvornår der er tale om videreførelse af den forbudte eller opløste forening, og hvornår der er tale om sociale arrangementer, der ikke kan betragtes som en sådan videreførelse. Det gælder ikke mindst, når der er tale om foreninger, som også forud for et forbud eller opløsning har haft sociale arrangementer og samvær som en del af foreningens aktiviteter.

Det kan endvidere være vanskeligt at konstatere, at ulovlige aktiviteter udgør en videreførelse af en forbudt eller opløst forening i tilfælde, hvor de pågældende ulovlige aktiviteter foretages af medlemmer eller tidligere medlemmer af en forbudt eller opløst forening. Det gælder navnlig, hvor de ulovlige aktiviteter i relation til den udøvede kriminalitet eller fremgangsmåde på forskellige punkter adskiller sig fra ulovlige aktiviteter foretaget af personer tilknyttet foreningen før forbuddet eller opløsningen.

Der er på den anførte baggrund efter Justitsministeriets opfattelse behov for at udvide forbuddet mod at videreføre en forbudt eller opløst forening. Det skal således ikke være muligt for medlemmer af forbudte foreninger at forsamle sig under dække af sociale aktiviteter, når disse for omverdenen fremstår som en videreførelse af foreningen, uanset at det ikke måtte kunne konstateres, at aktiviteterne reelt er et led i videreførelse af foreningens aktiviteter. Det gælder navnlig i tilfælde, hvor foreningen i øvrigt fortsat er aktiv på trods af forbuddet eller opløsningen. Sådanne forsamlinger vil således efter Justitsministeriets opfattelse under alle omstændigheder som udgangspunkt være egnede til at fremstå som videreførelse af en forbudt eller opløst forening.

For at sikre en effektiv håndhævelse af et forbud mod eller opløsning af en forening finder Justitsministeriet derfor, at der er behov for at udvide anvendelsesområdet for straffelovens § 132 a, stk. 1, så bestemmelsen også omfatter forsamlinger, hvor personer mødes på en måde, der er egnede til at fremstå som videreførelse af den forbudte eller opløste forening.

2.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at straffelovens § 132 a, stk. 1, udvides til også at omfatte den, der handler på en måde, som er egnet til at fremstå som deltagelse i videreførelsen af en forening, der foreløbig er forbudt eller opløst ved dom. Med ændringen vil det således ikke længere være en betingelse for overtrædelse af bestemmelsen, at der med en handling reelt er tale om en videreførelse af foreningen.

Ved vurderingen af, om en handling eller aktivitet er egnet til at fremstå som videreførelse af en forbudt eller opløst forening, vil der skulle foretages en samlet vurdering af omstændighederne omkring den pågældende handling.

Med udtrykket ”handler” i den foreslåede bestemmelse forstås både egentlige handlinger, mere passive handlinger, f.eks. deltagelse i en forsamling, og undladelser. Handlingerne kan både være ulovlige handlinger og lovlige handlinger.

Ved vurderingen af, om en handling er ”egnet til at fremstå” som videreførelse af en forbudt eller opløst forening, vil det skulle indgå med betydelig vægt, hvis handlingen udøves sammen med andre, hvor alle eller de fleste af personerne har været medlem af eller har eller har haft tilknytning til den pågældende forening, og foreningen på trods af det foreløbige forbud eller opløsningen fortsat udøver aktiviteter i et vist omfang og fortsat har flere aktive medlemmer. Det vil i den forbindelse ikke være afgørende, om den pågældende forening har fortsat sine ulovlige aktiviteter, hvis foreningen i øvrigt må anses som fortsat aktiv.

Det bemærkes, at det ikke vil være afgørende for, at en handling er egnet til at fremstå som videreførelse af en forbudt eller opløst forening, at den pågældende handling foregår på væsentligt samme måde, som handlinger relateret til den pågældende forening foregik forud for forbuddet eller opløsningen af foreningen. Det er således ikke afgørende, om de pågældende mødes samme sted eller i samme område, som før forbuddet eller opløsningen, ligesom det ikke er afgørende, at de udfører de samme aktiviteter som før forbuddet eller opløsningen.

Der skal foretages en konkret vurdering af, om der er tale om handlinger, der er egnede til at fremstå som videreførelse af foreningen, eller om der blot er tale om f.eks. et rent socialt arrangement, som ikke er egnet til at fremstå som relateret til den forbudte eller opløste forening.

Det forudsættes med forslaget, at f.eks. en situation, hvor en gruppe af personer, hvor alle eller de fleste er eller har været medlem af eller har haft tilknytning til en forbudt eller opløst forening, mødes i et område, der har været forbundet med tilstedeværelsen af den pågældende forening, eller sammen foretager aktiviteter, som før forbuddet var en del af foreningens virksomhed, som det klare udgangspunkt vil udgøre en handling, der er egnet til at fremstå som deltagelse i videreførelse af den forbudte eller opløste forening. Det gælder uanset, om aktiviteterne er lovlige og måtte være af social karakter, og uanset at arrangementet måtte foregå i privat regi.

Også forsamlinger eller handlinger der foregår i områder, der ikke forbindes med den forbudte eller opløste forening vil imidlertid efter omstændighederne kunne være omfattet af forbuddet. Der vil i den forbindelse bl.a. kunne lægges vægt på antallet af personer, der har eller har haft tilknytning til den forbudte eller opløste forening, der indgår i forsamlingen. Som eksempel kan i den forbindelse nævnes et grillarrangement i en park, et besøg på en restaurant eller en beværtning eller kørsel på motorcykel i en gruppe, som alle efter omstændighederne vil være egnet til at fremstå som deltagelse i videreførelse af en forbudt eller opløst forening. Det gælder særligt i de tilfælde, hvor der er tale om forsamlinger af mere end blot enkelte personer, hvor alle eller de fleste er eller har været medlem af eller har haft tilknytning

til en forbudt eller opløst forening. Mindre forsamlinger vil dog også efter omstændighederne kunne være omfattet.

Særligt for så vidt angår ulovlige handlinger vil det som det helt klare udgangspunkt skulle lægges til grund, at sådanne handlinger er egnede til at fremstå som videreførelse af en forening, når personer, der har eller har haft tilknytning til foreningen, i fællesskab begår ny kriminalitet, og foreningen foreløbig er forbudt eller opløst bl.a. som følge af, at der som led i foreningens virksomhed er begået omfattende og alvorlig kriminalitet. Det gælder som udgangspunkt uanset, om kriminaliteten er ligeartet med den kriminalitet, foreningen begik forud for forbuddet eller opløsningen, og uanset om kriminaliteten bliver begået et sted, hvor foreningen havde sit sædvanlige ophold forud for forbuddet eller opløsningen.

Det omfatter eksempelvis tilfælde, hvor en gruppe af personer, der har eller tidligere har haft tilknytning til en forbudt eller opløst forening, nu begår ny kriminalitet, f.eks. salg af narkotika eller lignende, uanset om kriminaliteten bliver begået et sted, hvor der ikke tidligere er foregået ulovlige aktiviteter med relation til foreningen.

Tilfælde, hvor den ulovlige aktivitet åbenlyst ikke er relateret til den forbudte eller opløste forening, vil dog ikke være omfattet af den foreslåede ændring. Som eksempel herpå kan nævnes mindre overtrædelser af færdselslovgivningen, f.eks. kørsel over for rødt lys.

For så vidt angår forbudte eller opløste foreninger, som er en del af et internationalt netværk eller sammenslutning, bemærkes det, at også handlinger eller aktiviteter, der udføres sammen med medlemmer af udenlandske afdelinger i netværket eller sammenslutningen, vil kunne være omfattet af bestemmelsen.

Også medlemmer af en udenlandsk afdeling af en i Danmark forbudt eller opløst forening vil kunne straffes for overtrædelse af straffelovens § 132 a, stk. 1, i den foreslåede affatning. Det afgørende vil i den forbindelse være, om medlemmer af den udenlandske afdeling deltager i videreførelsen eller udfører handlinger, der er egnet til at fremstå som deltagelse i videreførelse af foreningen. Det kan f.eks. være i form af deltagelse i en forsamling med medlemmer af den danske afdeling af den forbudte eller opløste forening.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1 og bemærkningerne hertil.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget forventes at medføre merudgifter for politiet på ca. 1,5 mio. kr. (2024-pl) i 2025 og frem. Hertil forventes merudgifter for anklagemyndigheden på ca. 1,2 mio. kr. (2024-pl) årligt i 2025 og frem. Herudover forventes merudgifter for ca. 0,5 mio. kr. (2024-pl) årligt for domstolene i 2025 og frem. Ligeledes forventes det, at kriminalforsorgen vil have udgifter for ca. 1,3 mio. kr. (2024-pl) årligt i 2026 og frem. Udgifterne håndteres inden for myndigheders eksisterende økonomiske rammer.

Det er herudover forventningen, at lovforslaget vil medføre et kapacitetsbehov i kriminalforsorgen på ca. 1,7 pladser årligt fra 2026 og frem.

Lovforslaget har ingen økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for kommunerne eller regionerne.

Principperne for digitaliseringsklar lovgivning vurderes ikke at være relevante for lovforslaget.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget vurderes ikke at have økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget vurderes ikke at have administrative konsekvenser for borgerne.

6. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen klimamæssige konsekvenser.

7. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljø- og naturmæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 16. september 2024 til den 14. oktober 2024 (28 dage) været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Aalborg Universitet (Juridisk Institut), Aarhus Universitet (Juridisk Institut), Aarhus Retshjælp, Advokatrådet, Amnesty International, Bevismiddeltilsynet, Copenhagen Business School (Juridisk Institut), Danske Advokater, Danske Regioner, Den Danske Dommerforening, Det Kriminalpræventive Råd, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Foreningen af Offentlige Anklagere, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, KL, Københavns Retshjælp, Københavns Universitet (Juridisk Fakultet), Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsforeningen KRIM, Odense Retshjælp, Politiforbundet, Retspolitisk Forening, samtlige byretter, Syddansk Universitet (Juridisk Institut), Vestre Landsret, Østre Landsret.

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Lovforslaget forventes at medføre merudgifter for politiet på ca. 1,5 mio. kr. (2024-pl) i 2025 og frem. Hertil forventes merudgifter for anklagemyndigheden på ca. 1,2 mio. kr. (2024-pl) årligt i 2025 og frem. Herudover forventes merudgifter for ca. 0,5 mio. kr. (2024-pl) årligt for domstolene i 2025 og frem. Ligeledes forventes det, at kriminalforsorgen vil have udgifter for ca. 1,3 mio. kr. (2024-pl) årligt i 2026 og frem. Udgifterne håndteres inden for myndigheders eksisterende økonomiske ramme.

Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/Overimplementering af EU-retlige minimumsforpligtelser	JA	NEJ X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det fremgår af straffelovens § 132 a, stk. 1, at den, der deltager i videreførelsen af en forening, efter at den foreløbig er forbudt af regeringen eller opløst ved dom, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Ved Østre Landsrets dom af 25. juni 2021 (S-1373-20, udgivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2021, s. 4371), blev syv personer frifundet for at have videreført bandegrupperingen Loyal To Familia (LTF), der foreløbig var forbudt. Landsretten lagde vægt på bl.a., at flere af de tiltalte var barndomsvenner og vokset op i området omkring Blågårds Plads, at arrangementet fremstod som værende af social karakter og fandt sted i privat regi, og at det ikke var bevist, at der ved arrangementet i kælderlokalet foregik aktiviteter af en sådan karakter, at det udgjorde en overtrædelse af forbuddet mod videreførelse.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås, at der i straffelovens § 132 a, stk. 1, efter »en forening« indsættes: »eller handler på en måde, der er egnet til at fremstå som deltagelse i videreførelsen af en forening«, og at »den foreløbig er forbudt« ændres til: »foreningen foreløbig er forbudt«.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at straffelovens § 132 a, stk. 1, også vil omfatte handlinger, som er egnede til at fremstå som deltagelse i videreførelse af en forening, der foreløbig er forbudt eller opløst ved dom. Det foreslåede vil herudover medføre en sproglig ændring af bestemmelsen, idet »den foreløbig er forbudt« ændres til: »foreningen foreløbig er forbudt«, uden at dette udgør en indholdsmæssig ændring.

Det foreslås, at straffelovens § 132 a, stk. 1, udvides til også at omfatte handlinger, der er egnede

til at fremstå som deltagelse i videreførelse af en forening, der foreløbig er forbudt eller opløst ved dom. Med ændringen vil det således ikke længere være en betingelse for domfældelse for overtrædelse af bestemmelsen, at der med en handling reelt er tale om en videreførelse af foreningen.

Ved vurderingen af, om en handling eller aktivitet er egnet til at fremstå som videreførelse af en forbudt eller opløst forening, vil der skulle foretages en samlet vurdering af omstændighederne omkring den pågældende handling.

Med udtrykket ”handler” i den foreslåede bestemmelse forstås både egentlige handlinger, mere passive handlinger, f.eks. deltagelse i en forsamling, og undladelser. Handlingerne kan både være ulovlige handlinger og lovlige handlinger.

Ved vurderingen af, om en handling er egnet til at fremstå som videreførelse af en forbudt eller opløst forening, vil det skulle indgå med betydelig vægt, hvis handlingen udøves sammen med andre, hvor alle eller de fleste af personerne har været medlem af eller har eller har haft tilknytning til den pågældende forening, og foreningen på trods af det foreløbige forbud eller opløsningen fortsat udøver aktiviteter i et vist omfang og fortsat har flere aktive medlemmer. Det vil i den forbindelse ikke være afgørende, om den pågældende forening har fortsat sine ulovlige aktiviteter, hvis foreningen i øvrigt må anses som fortsat aktiv.

Det bemærkes, at det ikke vil være afgørende for, at en handling er egnet til at fremstå som videreførelse af en forbudt eller opløst forening, at den pågældende handling foregår på væsentligt samme måde, som handlinger relateret til den pågældende forening foregik forud for forbuddet eller opløsningen af foreningen. Det vil således ikke være afgørende, om de pågældende mødes samme sted eller i samme område, som før forbuddet eller opløsningen, ligesom det ikke er afgørende, at de udfører de samme aktiviteter, som før forbuddet eller opløsningen.

Der skal foretages en konkret vurdering af, om der er tale om handlinger, der er egnede til at fremstå som videreførelse af foreningen, eller om der blot er tale om f.eks. et rent socialt arrangement, som ikke er egnet til at fremstå som relateret til den forbudte eller opløste forening.

Det forudsættes med forslaget, at f.eks. en situation, hvor en gruppe af personer, hvor alle eller de fleste er eller har været medlem af eller har haft tilknytning til en forbudt eller opløst forening, mødes i et område, der har været forbundet med tilstedeværelsen af den pågældende forening eller sammen foretager aktiviteter, som før forbuddet var en del af foreningens virksomhed, uanset at disse er lovlige og måtte være af social karakter, som det klare udgangspunkt vil udgøre en handling, der er egnet til at fremstå som videreførelse af den forbudte eller opløste forening. Det gælder uanset, at arrangementet måtte foregå i privat regi.

Også forsamlinger eller handlinger, der foregår i områder, som ikke forbindes med den forbudte eller opløste forening, vil imidlertid efter omstændighederne kunne være omfattet af forbuddet.

Der vil i den forbindelse bl.a. kunne lægges vægt på antallet af personer, der har eller har haft tilknytning til den forbudte eller opløste forening, som indgår i forsamlingen. Som eksempel kan i den forbindelse nævnes et grillarrangement i en park, et besøg på en restaurant eller en bekvæmhed eller kørsel på motorcykel i en gruppe, som alle efter omstændighederne vil være egnet til at fremstå som videreførelse af en forbudt eller opløst forening. Det gælder særligt i de tilfælde, hvor der er tale om forsamlinger af mere end blot enkelte personer, hvor alle eller de fleste er eller har været medlem af eller har haft tilknytning til en forbudt eller opløst forening. Mindre forsamlinger vil dog også efter omstændighederne kunne være omfattet.

Særligt for så vidt angår ulovlige handlinger vil det som det helt klare udgangspunkt skulle lægges til grund, at sådanne handlinger er egnede til at fremstå som videreførelse af en forening, når personer, der har eller har haft tilknytning til foreningen, i fællesskab begår ny kriminalitet, og foreningen foreløbig er forbudt eller opløst bl.a. som følge af, at der som led i foreningens virksomhed er begået omfattende og alvorlig kriminalitet. Det gælder som udgangspunkt uanset, om kriminaliteten er ligartet med den kriminalitet, foreningen begik forud for forbuddet eller opløsningen, og uanset om kriminaliteten bliver begået et sted, hvor foreningen havde sit sædvanlige ophold forud for forbuddet eller opløsningen.

Det omfatter eksempelvis tilfælde, hvor en gruppe af personer, der har eller tidligere har haft tilknytning til en forbudt eller opløst forening, nu begår ny kriminalitet, f.eks. salg af narkotika eller lignende, uanset om kriminaliteten bliver begået et sted, hvor der ikke tidligere er foregået ulovlige aktiviteter med relation til foreningen. Det samme gælder eksempelvis økonomisk kriminalitet, der understøtter den forbudte eller opløste forening, selvom foreningen ikke forud for forbuddet eller opløsningen blev finansieret helt eller delvist ved denne type kriminalitet.

Tilfælde, hvor den ulovlige aktivitet åbenlyst ikke er relateret til den forbudte eller opløste forening, vil dog ikke være omfattet af den foreslåede ændring. Som eksempel herpå kan nævnes mindre overtrædelser af færdselslovgivningen, f.eks. kørsel over for rødt lys.

For så vidt angår forbudte eller opløste foreninger, som er en del af et internationalt netværk eller sammenslutning, bemærkes det, at også handlinger eller aktiviteter, der udføres sammen med medlemmer af udenlandske afdelinger i netværket eller sammenslutningen, vil kunne være omfattet af bestemmelsen.

Også medlemmer af en udenlandsk afdeling af en i Danmark forbudt eller opløst forening vil kunne straffes for overtrædelse af straffelovens § 132 a, stk. 1, i den foreslåede affattelse. Det afgørende vil i den forbindelse være, om medlemmer af den udenlandske afdeling deltager i videreførelsen eller udfører handlinger, der er egnede til at fremstå som deltagelse i videreførelse af foreningen. Det kan f.eks. være i form af deltagelse i en forsamling med medlemmer af den danske afdeling af den forbudte eller opløste forening.

Endelig forudsættes det med lovforslaget, at handlinger, der er egnede til at fremstå som videreførelse af en forening, som er foreløbig forbudt eller opløst ved dom, vil blive straffet med samme niveau, som handlinger omfattet af den nugældende bestemmelse i straffelovens § 132 a, stk. 1.

Der er ud over ovennævnte udvidelse ikke med lovforslaget tilsigtet nogen ændring i anvendelsesområdet for straffelovens § 132 a, stk. 1.

Til § 2

Det foreslås, at loven skal træde i kraft den 1. februar 2025.

Det følger af straffelovens § 3, stk. 1, at spørgsmål om strafbarhed og straf efter lovens ikrafttræden skal afgøres efter de foreslåede nye regler, dog at afgørelsen ikke derved må blive strengere end efter de regler, der gjaldt på gerningstidspunktet.

For handlinger begået før lovens ikrafttræden og pådømt efter lovens ikrafttræden gælder dermed generelt, at de skal bedømmes efter de foreslåede nye regler, men at straf kun kan pålægges, hvis handlingen også var strafbar efter de hidtil gældende regler, og at straffen ikke må være strengere end efter de hidtil gældende regler.

Handlinger, der er egnede til at fremstå som deltagelse i videreførelsen af en forening, straffes dermed kun, hvis de er begået efter lovens ikrafttræden.

De foreslåede ændringer vil ikke gælde for Færøerne og Grønland og vil ikke kunne sættes i kraft for disse dele af riget, da hovedloven ikke gælder og ikke vil kunne sættes i kraft for disse dele af riget. Færøerne har pr. 1. marts 2010 overtaget lovgivningskompetencen på det strafferetlige område, mens der for Grønland gælder en kriminallov. Der foreslås derfor ingen territorialbestemmelse.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 132 a. Den, der deltager i videreførelsen af en forening, efter at den foreløbig er forbudt af regeringen eller opløst ved dom, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Stk. 2. ---

§ 1

I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1145 af 5. november 2024, foretages følgende ændring:

1. I § 132 a, stk. 1, indsættes efter »en forening«: »eller udøver en handling, der er egnet til at fremstå som deltagelse i videreførelsen af en forening«, og »den foreløbig er forbudt« ændres til: »foreningen foreløbig er forbudt«.